

نشست علمی تخصصی هنر، معماری و شهرسازی عصر پنجشنبه ها نمایشگاه جهانی با نگاهی ویژه به اکسپو میلان ۲۰۱۵

علی رغم تمام برنامه ریزی ها و تلاش های مدیران و نهادهای مرتبط، غرفه ایران در اکسپو میلان به روز افتتاح نرسید و بصورت نیمه کاره و با کیفیتی بسیار نازل و پایین تر از استانداردهای اکسپو ۲۰۱۵ با موضوع غذا آغاز به کار کرد. با وجود اینکه جامعه حرفه ای معماری کشور حداقل ۳ سال تلاش کرد تا این بار ایران بتواند اعتبار از دست رفته در اکسپو قبلی که در چین برگزار شده بود را باز باید ولی در نهایت، بی تدبیری مدیران و بی اخلاقی برخی متخصصین درگیر در موضوع، جریان را به سمتی برد که دوباره کشورمان مورد تمسخر قرار گرفت. اکسپو میلان ۲۰۱۵، موضوع کار خود را مساله «تغذیه کره زمین و انرژی برای حیات» انتخاب کرده است تا از طریق آن به یکی از بزرگترین چالش های بشر یعنی تغذیه با نگاه به آینده بپردازد. این شعار اصلی به ۷ موضوع فرعی تقسیم می شود که هر کشور بسته به توانمندی های خود بر روی یک یا چند موضوع فرعی در پوویون خود تمرکز نموده است. نشست هشتاد و سوم با نگاهی اختصاصی به نمایشگاه جهانی، ویژه اکسپو میلان ۲۰۱۵ در تاریخ ۱۵ تیر ماه ۹۶ در اندیشکده هرم پی برگزار شد.

گروه معماری

میلان ۲۰۱۵، در سه محور اصلی قابل نقد و بررسی موشکافانه می باشد: مدیریت پروژه برپایی سالن ایران از طراحی تا اجرا روند انتخاب مشاور طراحی و مسابقه برگزاری مسابقه اکسپو ۲۰۱۵ و نافرجام ماندن آن، چالشی تلخ در ۲ سال اخیر بود که جامعه حرفه ای معماری را به واکنش های جدی و عملی وا داشت و پیگیری ها منجر به تشکیل دبیرخانه دائمی نظارت بر مسابقات معماری در وزارت راه و شهرسازی شد. طراحی و دکوراسیون داخلی سالن ایران در انطباق با ایده (سناریو) طراحی ایده طراحی سالن ایران بنا بر گفته مشاور طراح «سفره سنتی ایرانی» است که باید در طراحی داخلی به وضوح به آن پرداخته می شد. متأسفانه وضعیت اسفناک فعلی داخل سالن ایران گویای این حقیقت است که مقوله طراحی داخلی از نظر مدیر مربوطه مهم نبوده و هیچ مشاوره تخصصی در این زمینه گرفته نشده است. به عنوان مثال با وجود اینکه ایده سالن ایران سفره ایرانی بوده، در طراحی داخلی ما شاهد سردیس های مشاهیر (کاملآبی ربط به موضوع اکسپو) و مانیتورهای غول آسای منحنی هستیم!

- ۱- علم و تکنولوژی برای سلامت، بهداشت و کیفیت غذا
  - ۲- علم و تکنولوژی برای کشاورزی و تنوع زیستی (تنوع موجودات زنده)
  - ۳- نوآوری در زنجیره غذایی، کشاورزی
  - ۴- آموزش رژیم غذایی
  - ۵- غذا برای شیوهی زندگی بهتر
  - ۶- غذا و فرهنگ
  - ۷- همکاری و توسعهی غذا.
- در این نمایشگاه اکثر کشورها یک پوویون مخصوص به خود دارند، که بسته به موضوعی که برای شرکت در نمایشگاه انتخاب کرده اند، در سایت اکسپو جانمایی شده اند. در این رویداد بی نظیر جهانی، محققین، کارشناسان، هنرمندان و سرآشپزانی از سراسر دنیا، در یکجا و در یک زمان کنار هم قرار می گیرند تا هنر، فرهنگ و تکنولوژی خود را در زمینه غذای سالم با دیگران به اشتراک بگذارند و اما ایران و نحوه حضورش در این رویداد جهانی: حضور ایران در اکسپو

توریستی برای کشورهای مختلف تبدیل شده اند برای اینکه حدود ۱۷۰ سال از زمان آن سپری می شود و در این مدت قطعاً نهادهای شکل گرفته برای برنامه ریزی اکسپو توانسته اندبه خوبی آنرا هدایت کنند. به صورت عمومی نمایشگاه های جهانی که در ۲۰ یا ۳۰ سال اخیر اجرا می شود بدین صورت است که هر ۵ سال یکبار نمایشگاه به صورت جهانی است. و هر ۲ تا ۳ سال بین اینها به صورت محدودتر و منطقه ای تر با موضوعات محدودتری برگزار می شود.

قبلاً اشاره شد که شروع اکسپو با اتفاق مهم سال ۱۸۵۱، با اتفاق های دیگر در امر تکنولوژی ساختمان هماهنگ بود. به عنوان مثال در سال ۱۸۸۹ افتتاح برج ایفل و نمایشگاه جهانی در پاریس فرانسه را داریم که در دوره های جنگ جهانی اول و دوم دچار وقفه می شود. ولی بعد از آن تم نمایشگاهی جهانی عوض می شود، یعنی تا آن دوره عمدتاً بحث تکنولوژی، صنعت و پیشرفت است. اما با تجربیاتی که جنگ بر روی بشریت می گذارد موضوع ها بعداً تبدیل می شود به موضوعات علوم انسانی. اما اهمیت اکسپوها در پیشرفت ها و اختراع هایی که صورت می پذیرد و در آنها عرضه می شود شگفت آور است. در اینجا اشاره ای خواهیم داشت به مواردی که توسط کشورهای نمایشگاه های جهانی برای اولین بار ارائه می شود:

خودروهای اولیه، قانون نسبییت انیشتن، اختراع تلفن، تلفن های کلیدی، بالون هیدروژنی، تلسکوپ، کشتی های بخارمدرن، چرخ خیاطی سینگر، تلگراف مارس، لوکوموتیو، هات داگ، گرمافون، همبرگر، بستی قیفی، هوپایما، مونوریل و... اتفاق های مهمی هستند که از یک غذای ساده است تا موشک فضا پیما. اهمیت اکسپو را کشورهای دیگر جدی گرفتند و لازم است ایران هم این موضوع را جدی بگیرد و سعی کنیم حضورمان را پررنگ کنیم.

مشخصاً به اکسپو میلان که در سال ۲۰۱۵ برگزار شده است بپردازیم. از یک دوره ای به بعد در راستای مشخص کردن محدوده کشورها و اکسپو، برای آن تم انتخاب می کنند. تم اکسپو میلان را برای توجه به نقش غذا در کره زمین و انرژی های پایدار، «تغذیه زمین، انرژی برای زندگی» در نظر گرفتند. در اکسپو میلان حدود ۱۴۰ کشور شرکت داشتند و حدود ۶ ماه قرار بود برگزار شود و درجه اهمیت آن به قدری بالا بود که تاریخ نمایشگاه بنیال و نیز را که بصورت سالانه، یکسال با موضوع معماری و یک سال با موضوع هنرهای تجسمی، برگزار می شود، در راستای همپوشانی با اکسپو جابه جا نمودند و این امکان فراهم شد که توریست ها امکان بازدید از هر دو نمایشگاه را داشته باشند. در طول ۶ ماه برگزاری نمایشگاه میلیون ها نفر از کشورهای مختلف در کنار خود ایتالیایی ها، ما نیز در این مکان شاهد حجم عظیم بازدیدها بودیم، از آن بازدید نمودند. مساحت سایت حدود یک میلیون متر مربع است. مستر پلان اولیه اش را در سال ۲۰۰۹ به ژاک همدسوک می دهند ولی در سال ۲۰۱۱ کارفرما پروژه را از ایشان می گیرد و توسط گروهی دیگر پروژه به سرانجام می رسد. محل برگزاری آن ۳ کیلومتری جنوب میلان است.

سایت پلان کلی بسیار ساده و از تقاطع دو خیابان اصلی طراحی شده است که در طول بلند، غرفه کشورهای مختلف و ساختمان های خدماتی و در طول کوتاه تر غرفه شرکت های مختلف و مرتبط با

سال	کشور	موضوع	کشور	سال	کشور	موضوع
۱۸۵۱	انگلیس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۵۱	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۵۳	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۵۳	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۵۴	انگلیس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۵۴	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۵۹	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۵۹	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۶۲	انگلیس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۶۲	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۶۷	انگلیس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۶۷	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۳	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۳	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	انگلیس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو
۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو	فرانس	۱۸۷۶	فرانس	کلیسای جامع سائو پائولو

سخنران اول: آقای مهندس سیروس مهراندیش

موضوعی که انتخاب شده است به نظر من دو بخش دارد یک بخش بی زمان است، نمایشگاه جهانی اکسپو، مربوط می شود به سال ۲۰۱۵ که دو سال گذشته است و با نگاه به آن شاید تجربه هایی که هر چند محدود داشته ایم راه گشایی باشد برای برنامه های آینده اکسپو. من درباره کلیات نمایشگاه جهانی اکسپو یک اشاره کلی می کنم درباره تاریخچه برگزاری اکسپو توضیحی خواهم داشت و در گزارش مصوری که ارائه خواهم داد، راجع به اکسپو میلان و غرفه هایی که می توانست چالب باشد و این امکان فراهم بود که یک بازدید عمومی داشته باشیم.

در بخش دوم موضوعی که در جامعه حرفه ای ما مطرح بود. در اصل مسابقه غرفه ایران در بخش اکسپو میلان بود که با همه حواشی برگزار شد، از آقای مهندس ارفعی خواستیم که یکی از شرکت های انتخاب شده برای غرفه ایران در اکسپو میلان بوده اند. با توجه به غرفه های موفق که در اکسپو میلان در کشورهای مختلف دیگر دیدیم. این طرح مهندسین مشاور ارگ بم کرمان چقدر فکورانده بود. ای کاش غرفه ایران که در آنجا انتخاب شد، می توانست حداقل آبرویی از معماری، فرهنگ و کشور ما را می داشت که متأسفانه این اتفاق نیفتاد.

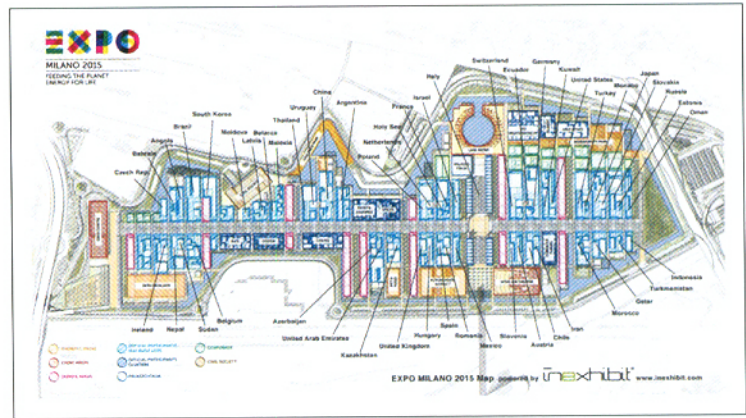
تاریخچه اکسپو یا نمایشگاه جهانی به شروع انقلاب صنعتی برمی گردد و اتفاق هایی که درون جامعه بشری افتاد و تحول مهمی که در انقلاب صنعتی رخ داد. در کشور انگلستان در سال ۱۸۵۱ با امکانات تکنولوژیکی که برقرار می شود، در هایت پارک لندن اولین نمایشگاه جهانی شکل می گیرد. این نمایشگاه در بنای معروف کریستال پالاس یا قصر شیشه ای که ترکیبی از فولاد و شیشه بوده است؛ با حضور ۱۰ کشور، در مدت زمان ۱۶۰ روز و با حدود ۶ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر که در آن زمان اتفاق بسیار مهمی بوده، نمایشگاه برگزار شده است. امروزه نمایشگاه های جهانی یا اکسپو به یک سری ابزار اقتصادی و

کشور ایتالیا قرار گرفته است. اتفاق مهمی که اتفاق می افتد به نام درخت زندگی که نقش پوستر است، و محلی برای تجمع اجتماعی و آسودن در طی زمان حضور راداشت.

طرح اولیه ژان هِدسوک ظاهراً تداعی ۲ خیابان جزء کانسپت بوده است که در طرح جدید نحوه چیدمان غرفه ها تغییر می کند. نکته ای که حتی برای من بسیار جالب است، به بحث شهرسازی برمی گردد و آن سیر جمعیت در حال حرکت است که میان غرفه ها هیچ پیچیدگی وجود ندارد و بازدید کننده ها به راحتی از مسیرها حرکت می کردند، و با وجود علائمی که بود به راحتی غرفه خود را پیدا می کردند و بازدید انجام می شد.

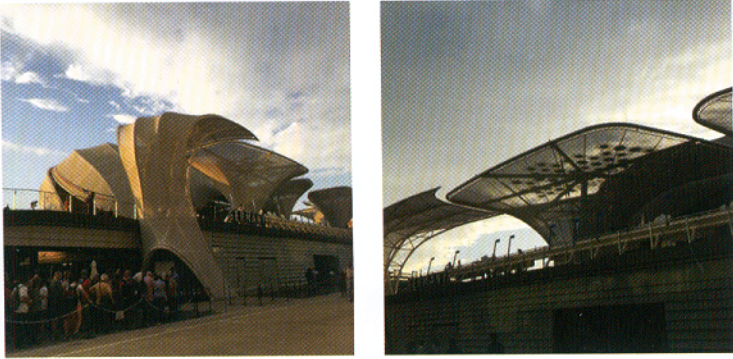
غرفه آلمان: اولین غرفه ای بود که معرفی می شد این غرفه از جمله غرفه های بود که در اصل به مسئله دریافت انرژی خورشیدی خیلی اهمیت داده شده بود. همچنین معمار آن از نظر انتخاب عناصر و جواب گویی به دریافت انرژی و همچنین زیبایی طراحی خوبی را انجام داده بود. سلول های انرژی که در این المان ها هستند، توسط بخشی از آنها به فضای زیری هدایت می شوند. کل پروژه در ۲ بخش فضای سرپوشیده و بام است. بام در خیلی از غرفه ها نقشی جالبی

داشت یعنی هیچ وقت به عنوان بام مطرح نبود. اکثراً به عنوان بخشی از پروژه و در بسیاری از موارد ارائه دهنده غذاهای محلی آن کشور بود که کسانی که خسته می شدند و دوست داشتند استراحت کنند و از غذاها محلی هر کشوری استفاده کنند از آنها استفاده می کردند. اتفاق جالب دیگری که غیر از بحث دریافت انرژی خورشیدی وجود داشت شکل شیپور ماندی بود که انرژی حاصل از صحبت کردن افراد در داخل خود را به انرژی قابل مصرف تبدیل می کرد. اینها همه نشان دهنده این بود که با ذکر نکات ظریفی تحت این عنوان بشر می-تواند از هر اتفاقی پیرامون خودش انرژی تولید کند و دقت کند انرژی های پایدارمان را تقویت کند.

خیلی دقت شده بود روی میکروارگانیسم و استایل شو یا فیلم هایی که پخش می شد. شما می توانستید میکروارگانیسم ها و اتفاق های طبیعی که در طبیعت می افتد را مشاهده کنید و توجه کنید که این موضوع برای بچه ها بسیار جالب بود. نکته دیگری که برگزار کننده های اکسپو کشورهای مختلف را به مسئله آگاه کرده بودند و خواسته بودند در طرح هایشان حتماً استفاده کنند، بحث استفاده از مصالح و متریال های قابل بازیافت بود. چرا که کشورها موظف بودند بعد از اتمام نمایشگاه، غرفه ها را برچینند و با خودشان ببرند و تنها غرفه

ایبی که در سایت باقی ماند غرفه کشور ایتالیا بود که نوع متریالیش کاملاً متفاوت بود. با توجه به تم نمایشگاه میلان، بحث استفاده از فضای سبز، اکثر کشورها نوع پوشش گیاهی و یا گلستان ها و میوه های مختلف را در بخشی از غرفه ها به نمایش درآورده بودند. یک آمفی تئاتر رو باز هم در کنار غرفه آلمان بود که اتفاق های داخل غرفه را پخش می کرد.

غرفه روسیه: دومین غرفه بود و جزء غرفه هایی که از لحاظ معماری بسیار جالب بود. از آنجا که طراحان به دنبال این بودند که بازدید کننده های بیشتری داشته باشند، سطوح را صیقلی، آینه، طراحی کرده بودند که در داخل لابی ورودی هم اتفاق افتاده بود. با توجه به اینکه کشاورزی در کشور روسیه حاکم است، انواع و اقسام گندم ها و غلاتی که در کشور روسیه کشت می شد در غرفه وجود داشت و اشاره ای بود به جدول مندلیف و عناصری که در پیرامون ما هستند و طی یک پروژه آنها را در یک حالت آزمایشگاهی به عصاره تبدیل می کردند.

غرفه ایتالیا: تنها غرفه ایی بود که باقی می ماند و طرح آن طی مسابقه ای انتخاب شده و طراحش آقای موله بعد از اتمام پروژه بسیار معروف شد و پروژه های زیادی انجام داد. متأسفانه به دلیل صف های طولانی ما از داخل غرفه بازدید نداشتیم. البته اساس طرح به صورت یک مکعب ۴ بخش به حالت شکسته با فضای میانه، حیاط مرکزی،

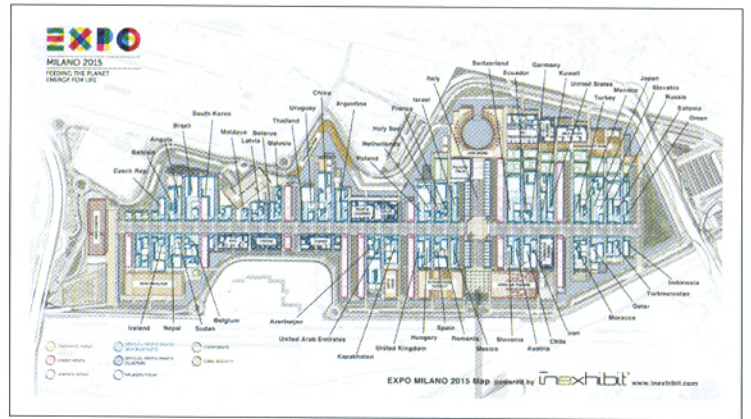
غرفه آمریکا: در این غرفه توجه ویژه ای به استفاده از منابع موجود شده بود، دیواره ها و پنل های موجود در غرفه به صورت یک مزرعه عمومی بود که داخل اینها از بازافت های قوطی های پلاستیکی استفاده شده بود. که این پوشش گیاهی و میوه ها توسط آبیاری قطره ای هر دو هفته یکبار باربرداری می شد و بصورت هوشمند حرکت می کردند. یک بخشی دستی بود در اثر وزش باد است و بخش دیگر قابل کنترل که در جهت وزش باد و تابش نور خورشید بتواند هماهنگ کند. این مزرعه عمومی با یک رمپی به روی پشت بام مرتبط می شد و پوشش بام آن بزرگترین سقف هوشمند دنیا بود. حدود ۱۰ هزار متر مربع سقف هوشمند که قرار بود بعد از پایان نمایشگاه تمام قطعات باز شود و منتقل شود به کارخانه سازنده و در پروژه های مختلف استفاده شود.

غرفه استونی: در کنار غرفه روسیه قرار دارد. که به نظر می آمد شاید به صورت اتفاقی طراحان به چنین حجم زیادی رسیدن و برای قرارگیری کنار هم از دو معماری متفاوت استفاده شده است. باز هم بحث استفاده از چوب است. یکی از ویژگی های اکسیو میلان استفاده متریال ها و بحث ترمووود بود. یعنی به طرز شگرفی در

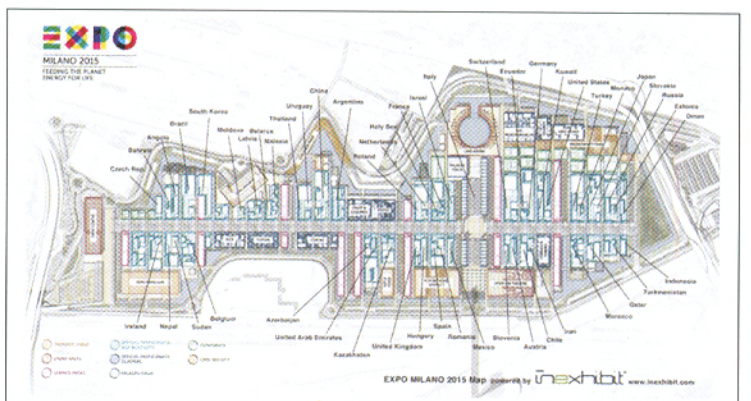

بود. در این ۴ بخش یک بخش برای نمایشگاه، بخش دیگر سالن کنفرانس، دیگری بخش فضاهای اداری و جایی هم به نام اتاق های جلسات بود. تم، نمایی دو پوسته است. قطعات پیش ساخته ای که با یک سری قطعات فلزی به نمای پشتی نصب شدند و در آن تابش نور خورشید که بسیار شدید بود سایه روشن های خیلی خوبی داشت، فضای میانی با پله های مختلف بین چهاربخش ارتباط برقرار می کرد. حتی آب باران ها هم که روی سقف اینجا بود، در بخشی از بدنه روی قطعات فلزی به پایین هدایت می شد.

غرفه شیلی: این غرفه در کنار غرفه ایران واقع شده بود. البته

موقعیت غرفه ایران بسیار خوب بود و یکی از ورودی های مجموعه یک پلی بود که از آن پل وارد خیابان اصلی شده و غرفه ایران دیده می شد. این غرفه تماماً از چوب است که البته از ۴ پایه بتنی هم کمک می گیرد و الهام گرفته از معماری شیلی است. در قسمت پایین حجمی داشت که محلی برای پذیرایی و ارائه غذاهای مختلف بومی شیلی بود. فروشگاهی بود که مواد خشک عرضه می کرد و داخل خود حجم بیشتر فضاهایی بود که فیلم هایی از طبیعت شیلی و امکاناتی که در آن کشور بود به تصویر کشیده می شد. خود ساختمان از نظر اجرایی و دیتیل بسیار قابل توجه بود. نکته دیگری که یادآوری می کنم آن بود که برای ایجاد تنوع افرادی که در نمایشگاه حضور دارند طبق برنامه در یک ساعت معین و بعد از ظهر جلوی هر غرفه ایی یک برنامه موزیکال آن کشور اجرا می شد. در جلوی غرفه شیلی یک گروه رقصنده بود که بسیار هنرمندانه این برنامه را اجرا می کردند. در غرفه ایران هم گروه های رفته بودند که موسیقی های محلی را در روزهای مختلف اجرا می کردند.

پرداخته، و توجه بیننده ها به این مسئله جلب کرده که چگونه می توانیم برای حفظ این زنبورها اقدام کنیم. کندو عسل به شکل سمبلیک با آلومینیوم ساخته شده است و بعد از نمایشگاه در یکی از پارک های لندن به عنوان یک جای دیدنی نصب شده است. در فضای کوچکی نشان می داد که زنبور عسل دارد از بین می رود که بسیار زیبا در فیلم ها به تصویر کشیده شده، و مثل اکثر غرفه ها در بام بحث پذیرایی و رستوران بود.

غرفه ژاپن: این غرفه در نوع خودش بی نظیر بود و به علت بازدید کننده گان فراوانی که داشت ما نتوانستیم بازدید داشته باشیم. ولی جالب بود وقتی جلوی غرفه می ایستادی زمانی که شما باید در صف می ایستادی به شما نشان داده می شد.

غرفه کویت: که مانند بادبان کشتی هایشان است و پروژه مدرنی

بود قسمت شیشه ایی داشت و بسیار جالب به نظر می رسید. **غرفه ایران:** که متأسفانه اجرا بسیار ضعیف بود و به هیچ عنوان ظاهر زیبایی نداشت. داخل غرفه طبقه همکف «سوغات شهرهای مختلف» ایران بود. طبقه پایین هم پیمانکاری بود که در اصل

اکثر غرفه ها استفاده از ترمووود دیده می شد. دلیل دیگر هم بحث بازیافت بود که نشان دهنده این است که با توجه به شرایط آب و هوایی، در اروپا بسیار از این متریال ها استفاده می شود. در یک فضا تابی وجود داشت که افراد وقتی سوار بر تاب می شدند و تاب می خوردند انرژی تولید می کرد. طبقه سوم بحث پوشش گیاهی که در استونی هست نمایش داده می شد و بسیار شکیل بود. قسمت پایین برای پذیرایی غرفه بود و کارهرمندان به ی استفاده از تنه های درخت، که کمی بازدید کننده را به فکر فرو می برد که ضمن اینکه در حال نابودی کره زمین هستیم در جنگل انبوهی قرار می گرفت.

غرفه فرانسه: این غرفه معماری ویژه ای تماماً از چوب داشت و نکته جالب ترمووود یا شاید چوب آکویا بود و در اصل معماری و سازه در این پروژه یکی شده است. یعنی شما تمام عناصری را که می بینید جفت و بست شده اند هم طرح سازه ایی دارند و هم آن فضای معماری را ایجاد کرده اند. قبل از آنکه وارد غرفه شویم نمونه

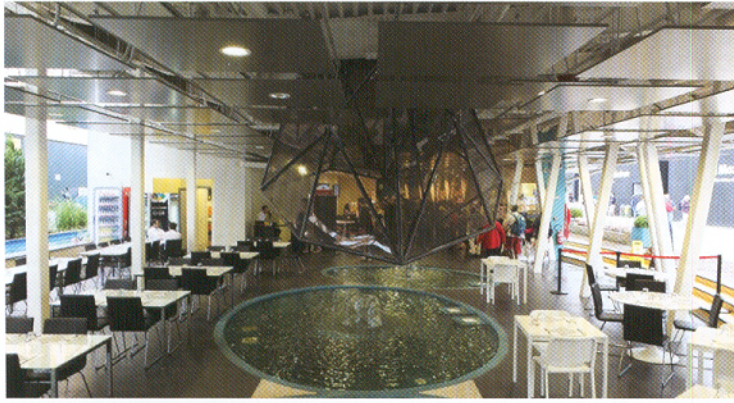
هایی از باغ های که در فرانسه است نشان داده می شد. یک ماشین فول تراک بود با تلفیقی از بحث ماشین و تغذیه که یک نوع پژو بود ولی به دلیل آنکه باز شده بود مانند یک رستوران خیابانی خیلی کامل استفاده می شد. کاری که در حال حاضر در تهران چند جوان شروع کردند و قهوه عرضه می کنند که البته برای غرفه فرانسه به دلیل تجهیزات کامل تر است.

غرفه انگلیس: طراحی که برای ارگ بم کرمان بود را من در غرفه انگلیس دیدم. ظاهراً سالیان سال است که انگلیس دچار مشکل از دست دادن کندوهای زنبور عسل شده است. یکی از کشورهای که منابع بی شمار تولید عسل دارد که متأسفانه آنها دارند از بین می روند. طراح بدون اینکه موضوع را پیچیده کند به این موضوع

چلوکباب و قورمه سبزی عرضه می کرد. که بسیار استقبال خوبی از این قسمت شده بود. و از ملل و کشورهای مختلف استقبال فراوانی

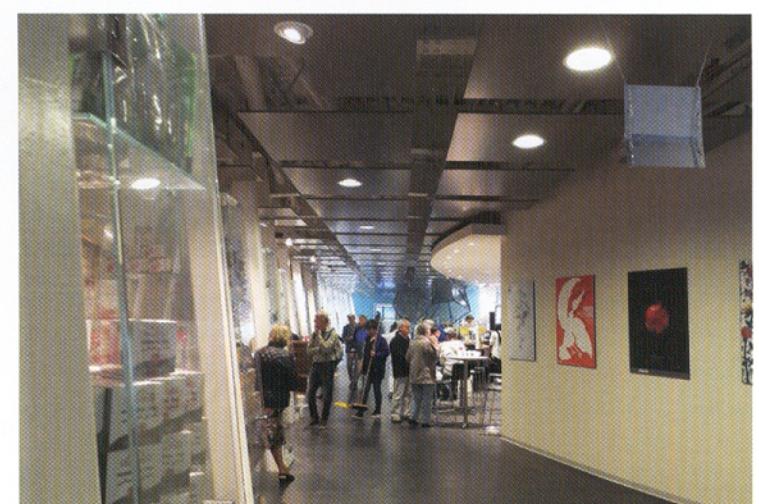
هیچ وجه شما مشاهده نمی-کردید یعنی آنقدر خوب طراحی شده بود که به راحتی رستوران ها و مکان ها قابل تشخیص بود و با اینکه نسبت به کل فضای آنجا تعداد هم زیاد نبود ولی انتخاب ها درست بود. همه سرویس های خدماتی از چوب بود و مانند هم، معماری آنها متمایز نبود و شما به راحتی می توانستید از دور فضاها را تشخیص دهید. این ساختمان های اداری بخش اداری بود و یک بخش سرویس های بهداشتی و پایین هم رستوران هایی بود که با قیمت متعادل تری غذا به بازدید کننده ها عرضه می شد.

غرفه ایتالیای: همانطور که می دانید این کشور گرما زیادی دارد و بخشی از این نمایشگاه هم گرمای بسیاری داشت که آمده بودند با سایه بان کاملاً پوشش داده بودند و حتی یک روز باران شدید آمد و شما کاملاً در زیر این سایه بان ها بودید و از غرفه ها بدون هیچ مشکلی بازدید می کردید بدون آنکه خیس شوید یا در روزهای

شده بود. ولی از نظر معماری حرفی برای گفتن نداشت.

یکی از موضوعات جالب ساختمان های خدماتی این نمایشگاه بود که با توجه به حجم بازدید کننده ها از ۸ تا ۱۱ شب طول می کشید. مشکلی که همه ما در پروژه ها داریم صف های طولانی جلوی رستوران ها سرویس های بهداشتی است که در نمایشگاه میلان به

گرم احساس گرما کنید. جریان هوا کمک می کرد که احساس بدی به شما دست ندهد. بدون آنکه به مشکلی بر خورید باز دیده‌ها انجام می شد.

یک سری از کشورهایی هم بودند که با به دلیل شرایط مالی نتوانسته بودند شرکت کنند و یا در آن زمان که اعلام شده بود نتوانسته بودند خود را آماده کنند که در نمایشگاه میلان شرکت کند. در کل نمایشگاه سکوهایی برای نشستن به صورت های مختلف طراحی شده بود.

یک غرفه به نام سازمان ملل بود و انواع مسائلی که جامعه امروزی به آن مبتلا است مانند بحث جنگ، فقر، گرسنگی، سالمندی را در فیلم ها و عکس هایشان نشان می داد که بسیار جای فکر داشت. درخت زندگی - امیدوارم درخت زندگی همگی دوستان پربار باشد.

سخنران دوم: آقای مهندس شهاب الدین ارفعی

دستاوردی که مسابقه اکسپو برای ما داشت این بود که ما در طراحی شرکت کردیم و طی فعالیت هایی که انجام شد، موضوعات فرعی مطرح شده نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. روند مسابقه به این شرح بود که با اعلام برنامه قرارداد بسته شده بود، و با پیگیری آن، هیات داوران از افراد شناخته شده کشور تشکیل شد. اما متأسفانه نتیجه ای اعلام نشد. که به نظر من اتفاق بسیار خاصی بود. هر چقدر پیگیری کردیم هیات داوران خودشان بیانیه و اعلام نتیجه کردند ولی کارفرما و نظام برگزار کننده مسابقه در سکوت کامل رفتند و بعد تنها صحبتی که شد اینکه دیر شده است. ما هم گفتیم از طرف ما که پیگیری می کردیم و ما تذکر دادیم که دارد دیر می شود، و حدود ۲ ماه طول کشید تا نتیجه را اعلام کنید. حتی زمانی هم که گفتن دیر شده باز هم نتیجه اعلام نشد. هم دعوت شدند در یک جلسه ای که متأسفانه جلسه بسیار نامطلوب بود و گفتند ما به این نتیجه رسیدیم که از برآیند این طرح ها یک نظر جدیدی استخراج کنیم. البته معماری یک

فعالیت جمعی است. یک فعالیت تیمی و همه اظهار نظر می کنند و ما هم کم و بیش درک می -کنیم. ولی خیلی برای من مفهومی ندارد که از مجموع ۱۰ پروژه به یک پروژه رسید.

در مسابقه برنده اول نقش جهان پارس بود. جزء شرایط مسابقه بود که جنت بومی داشته باشد. یعنی جنت ایتالیایی داشته باشد که البته آنها نسبت به هم متعهد بودند. البته ما هم جنت ایتالیایی داشتیم و مذاکره کرده بودند. بعد گفتن نه، مثل اینکه این پروژه ها که آمده بنیان گر توان فنی کشور نیست و یک فرد دیگری از کشور ما مسئول این شد که اینها جمع آوری شود و کار دیگری را ارائه دهد.

این داستان مسابقه اکسپو میلان بود که من فکر کردم چه خوب است این مسابقه ها برگزار می شود و برگزاری این مسابقه ها یک نماد دموکراسی است، یک نماد تفکر جمعی، یک نماد هم فکری اجتماعی است که همه ما در همه گروه ها بتوانیم نظرمون را بدهیم. چقدر بد است که توسط خودمان که شاید به نحوی نماینده های ما محسوب می شدند این مخدوش می شود. ما بعد اعلام کردیم که هیچ وقت در این کشور در مسابقه ها شرکت

نکنیم و نخواهیم کرد. ولی به دلیل آنکه ما عهدشکنی هم بسیار داریم و بخشی از زندگی ایرانیان است. مسابقه دیگری پیش آمد مسابقه ۵۰ سال دانشکده صنعتی شریف بود و ما برای طراحی سردرب دانشکده شرکت کردیم. جناب آقای مهندس مومنی هم که در آن زمان در آفریقا جنوبی سکونت داشتند. در این مسابقه شرکت کردند و افراد دیگر و من در آن مسابقه رتبه گرفتیم. یکی طرح من و دیگری طرح آقای رفیعی از کانادا انتخاب شد و به قضاوت اساتید و دانشجویان گذاشته شد و طرح ما انتخاب شد و گفتند این طرح اجرا شود. قرار شد طرح را خودمان اجرا کنیم، یعنی در یک محدوده زمانی بسیار فشرده انجام شد بدین صورت که از آنجا که دانشگاه شریف میزبان میهمان های خارجی بسیاری است، پیشنهاد دادیم برای ورودی به جای قفل و در ... نرده هایی قرار گیرد که از منظر سیمای شهری بازدارنده بنا نباشد، ضمن اینکه فردی به عنوان روابط عمومی هماهنگ کننده مراجعین باشد. هر چند که مورد قبول نبود و حراست خودش در آنجا مستقر شد. از سوی دیگر نرده ای که ما با ارتفاع ۱۸۰ سانتیمتر طراحی کردیم و ثبت اختراع شد نیز با عنوان اینکه به لحاظ امنیتی قابل عبور است رد شد و این اتفاق بدی بود.

مطلب دیگری که به نظر من جالب است که در این جمع گفته شود این است که ما از اولین اکسپو که در مجموعه کریستین پالاس لندن در سال ۱۸۵۱ برگزار شد دو گزارش داریم: نفر اول ناصرالدین شاه است که تا جایی که می توانسته با درشکه و باقی مسیر را پیاده رفته و با آن انشاء خودش بسیار جالب شیشه ها و داخل ساختمان قصر بلور را توصیف کرده است. نفر دوم که باز خاطراتشان را از آن پروژه نوشته و از پروژه شخصاً بازدید کرده است. نویسنده ایی است به نام محمدعلی سدید السطنه ایشان به همراه حاکم زنگبار می رود از پروژه بازدید می کند و به عنوان مترجم هم بوده است که به زبان های فارسی، عربی، هندی تسلط داشته است. توصیه می کنم این تاریخچه مطالعه شود که مثل داستان کلیله دمنه و هزار و یک شب شیرین و دلپذیر می باشد.

در تاریخ اتفاق های می افتد مانند اکسپو چین و یا اتفاق هایی که در میلان افتاد و ما امیدواریم خراب کاری ها در امارات تکرار نشود. شاید یکی از دلایل در ساختار اداری باشد. یعنی برگزاری نمایشگاه های خارجی به یک دفتری در سازمان نمایشگاه های کشور وابسته است و سازمان نمایشگاه های کشور به وزارت صنعت و معدن.

یعنی آن دفتر خاص که حتی یک آرشیف نداشته باشد، آن دفتر خودش را متولی تمام نمایشگاه های ایران در کل ایران می داند و تمام این جمعیتی که اینجا هستند و تمام جمعیتی که در دانشگاه ها هستند و حتی در وزارت راه و شهرسازی می باشند از نظر آن دفتر فاقد صلاحیت اظهار نظر می باشد.

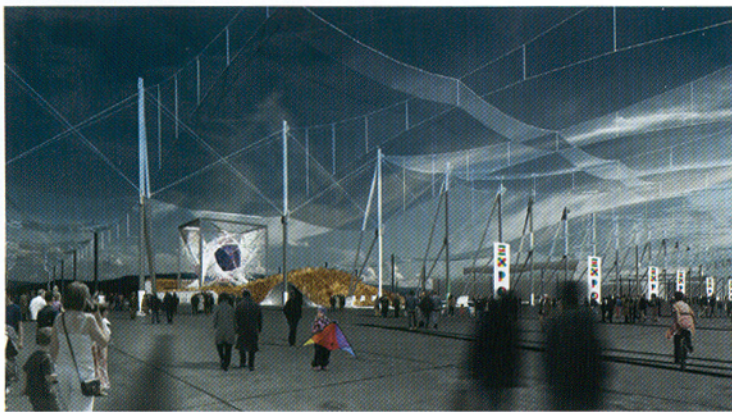
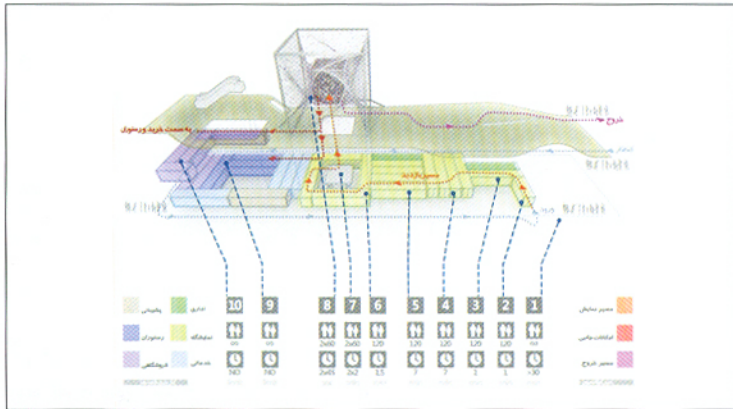
بالاخره یک فعالیتی شروع شده است، جامعه مشاوران دفتر آقای دکتر مظاهریان در وزارت مسکن که موضوع معماری را پیگیری می کند و سایر دوستان و حتی شورای شهر و ... هم گفته شده که به نحوی دخالت کنند و حاصل این دخالت این شود که آن دفتر خاص بفهمد که معماری مقوله ای است که با فروش تره بار، آجیل و خشکبار فرق می کند. این بسیار می تواند کمک کند. البته اکسپو در نهایت ماهیت صرف معماری هم ندارد. یعنی ما می بینیم هر اکسپو برای خودش یک تم دارد. و تمی که درباره اش صحبت کردیم در اکسپو میلان در حقیقت تغذیه، انرژی و زمین است. فاکتورهای محیط زیستی فاکتورهای تولید و توسعه پایدار. در روند این پروژه دوستان بسیاری به ما کمک کردند هم از دوستان داخل کشور و هم دوستانی در خارج کشور که بسیار ممنون هستیم تا این پروژه به نتیجه رسید.

غرفه ایران را مشاهده کردیم ولی ابعادی دارد که در قطعه ای به شماره S ۳۴ و مساحت ۱۹۱۰ متر مربع که از نقشه زیر مشخص می باشد.

قرار بود هر کسی زمینی را که می گیرد همانطور هم پس دهد. یعنی اثر و فونداسیون یا نخاله ای از خودش به جای نگذارد. ما در این کار تصورمان این بود که هویت را معرفی کنیم. به برنامه آنجا

سری پنل داریم که می تواند از نظر طبع خودشان، گرم، سرد و... هر چهار تا را به راحتی در مسیر پیدا کند. یعنی اسانس ها در ارتباط با مصرفشان و طبع آدم هایی است که بازدید می کنند. در خود مسابقه یک سری دیتل و کابل و... نحوه اتصال المان ها است که ما در غرفه خودمان به نمایش در آورده و در پروژه ارائه کرده بودیم و ویوایی که از مجموعه دیده می شد از خیابان اصلی به یک تپه سرسبز و گندم زار می رسمیم که امکان ورود و نفوذ به تپه را به ما می دهد. آن چیزی که می بینیم یک مکعب است که شاید یک برداشت معماری از خودمان باشد. امیدوارم دوستان جوان تر فعال باشند و در سال ۲۰۲۰ در مسابقه شرکت کنند.

که تغذیه زمین انرژی برای حیات بود پاسخ داده شود و آن چیزی را که ارائه می کنیم جذابیت داشته باشد. این جذابیت یک طوری از معماری و فعالیت ما متاسفانه رفته است. من همیشه به شاگردان می گویم که باید از معماری و فعالیت می که انجام می دهیم لذت ببریم. باید معماری داشته باشیم که درونش تنوع، روشنایی و زیبایی و شوق به آینده داشته باشد. این اتفاق شاید با تعامل به دست آید. تعامل ویژه مهم است که شاید در پروژه ها به آن توجه خاصی داشته باشیم. فکر کردیم به پروژه طوری نگاه کنیم که یک نگرش شرقی باشد به نحوی هویت و جوهره خودمان را هم بتوانیم در پروژه ها ارائه کنیم.

در اکسپو میلان زمین بسیار خوبی به ایران تعلق گرفت و در نمایشگاه هم از نظر وسعت و هم از نظر موقعیت ایده آل بود. فکر کردیم حدود یک متر از زمین خاکش را برداریم و جایی بگذاریم. آن چیزی که خیلی کمتر از برنامه زمان بندی ما است. یعنی آیتم به آیتم فعالیت را گفتیم چگونه و در چه زمانی اتفاق بیفتد. در حقیقت برای اینکه ما چیز خاصی نسازیم یک سری کانتینر باز بگذاریم. شاید امروز مخصوصا در شهرهای ساحلی تعداد زیادی کانتینر وجود دارد که از لحاظ استاندارد نمی توانند حمل بار کنند. اینها به صورت آهن و ضایعات می ماند و گروه های هستند که از آنها به عنوان عناصری که می شود معماری را شکل داد بهره می گیرند. فکر کردیم این چنین باشد. البته پارتیشن و تقسیمات داخلی چگونه باشد و روی کانتینرها را بار بر توری بگذاریم که خاکی که رویش می ریختیم یک فرم خاص داشت. که یک متر خاکی که برداشتیم را بتوانیم دوباره منتقل کنیم. یک تپه مصنوعی داشته باشیم و روی آن خاک گندم بکاریم. گندم برای ما یک نماد است و در روند اجرای پروژه هم به درد ما خواهد خورد. یک حجم و المان هم داریم و شاید بشود گفت که به المان های انگلیس شبیه است و شاید هم ما دوست داشته باشیم بگوییم شبیه است. شیشه و نورهایی که از شیشه عبور می کند در آن بگذاریم و عرقیجات که درون شیشه ها ارائه می شود. زمان بندی هم آن وقت فکر می کردیم نتیجه جواب می داد. ویوایی که از مجموعه می توانستیم ببینیم و از بامش در حقیقت یک مکعب بود یک تپه ای که روی آن کشت شده بود و از درون این مکعب ما می توانستیم ببینیم بالا و داخل و این مکعب مثل یک جوهره یک حیاط مرکزی بود. شاید یک حجمی بود که نمادی از آن حیاط را نشان می داد. البته فکر کردیم آن مکعب را برداریم و بیاریم وسط حوض نمایشگاه بین المللی بگذاریم.

چیزهایی در ذهن ما بود که حالا چون در مسابقه بود بیشتر آنرا نوشته و فکر کردیم کانسیت باغ ایران و محور بندی و ۴ طاقی و... داشته باشیم. که در حقیقت به آن مکعب منجر شد. مکعبی که مثل یک حیاط عمل می کرد و در ادامه گندمی که روی آن کاشته شد در حقیقت پروژه ای زنده داشتیم. پروژه ای که رشد می کرد و جشن شکرانه و برداشت محصول است. مهرگان به معنی برداشت است در کشور ما و در کشورهای همسایه هم مهرگان گفته می شد که معنای همان مهرگان را می دهد.

پژوهش کوچکی در رابطه با تیغه بندی با کابل بندی و تقسیمات ناشی از المان های خطی انجام دادیم و تصمیم گرفتیم یک کاربندی درون مکعب ایجاد کنیم. جالب است یکی از الگوهایی که نور را به مجموعه می رساندیم، گنبد های کوچکی بود که روی پشت بام می گذاشتند، و اسمش گلجام بود. بدین صورت که تابستان ها این سوراخ سوراخ های دایره ای را برمی داشتند و زمستان شیشه را می گذاشتند بر جایشان. شیشه را از شیشه بری خریداری نمی کردند و معمولا ته قرابه را، استفاده می کردند. که انواع رنگ های مختلف داشتند و نورهای متنوع را می آوردند داخل مجموعه، وقتی این شیشه ها می شکست چون ته شیشه ضخامت بیشتری داشت نگه می داشتند.

اسانسی که از تقطیر آب و گیاه تولید می شود به عنوان یک جوهره یا شیره ای که از طبیعت به دست می آید و خواص دارویی و محوه مصرف مختلف دارد. در مسیری که از مجموعه بازدید می کنند یک